

■ عکاسی فیلم
■ شهاب‌الدین عادل
■ انتشارات آن

با توجه به اینکه بیش از یک قرن از شروع اختراع دستگاه سینما توگراف می‌گذرد، سینما امروزه دارای تعریف و شخصیت بالایی است و کلیه‌ی حرفه‌هایی که در بدنه‌ی صنعت سینما مشغول به کارند، حرفه‌هایی تعریف شده، با وظایفی مهم در فرآیند تولید فیلم هستند. یکی از این

حرفه‌ها عکاسی فیلم است که در طی تحولات صنعت هنر سینما مطرح شد. به نظر می‌رسد عکاسی همیشه با سینما همراه بوده است و نمی‌توان آن دو را جدا از یکدیگر پنداشت مگر در حوزه زیباشناسی هنر، چراکه در این حوزه و بحث‌هایی چون زمان، مکان و فضا، عاملی می‌شود تا تعاریف جدیدی از هر یک از این دو هنر فراهم شود. اما واژه عکاسی فیلم به‌عنوان یکی از حرفه‌های امروزی در سینما، چیزی‌ورای همراه بودن یا همسو بودن بعضی از امکانات این دو هنر مدرن است و خود استقلال خاصی دارد، و آنچه امروز حرفه عکاسی فیلم را در برمی‌گیرد، بسیار فراتر از چیزی است که در ابتدای پیدایش سینما در باره‌ی عکس‌های فیلم بیان می‌شد.

از سال‌های ۱۹۳۰ تا ۱۹۴۰ در صنعت سینمایی آمریکا و اروپا عکاسی فیلم به‌عنوان حرفه‌ای که هدفش علاوه بر عکس برای مقاصد تبلیغاتی معین بود، کمک به دیگر عوامل تولید فیلم در صحنه فیلم‌برداری به‌طور جدی مطرح گردید. در راستای تست‌های چهره‌ی بازیگران برای مراحل مختلف فیلم‌برداری برای طراحان گریم، کمک به منشی صحنه در راستای حفظ تداوم اشیاء و ادوات صحنه، لباس و گریم، ثبت فضاهای اولیه و نهایی برای طراح صحنه و ثبت وضعیت لباس و متعلقات آن برای طراحان لباس و بالاخره مقاصد تبلیغاتی فیلم‌اعم از پوستر، بروشور، عکس‌های ویتروین سینماها و به‌کارگیری عکس‌های بازیگران مشهور و فیلم‌سازان مطرح در مطبوعات جایگاه تخصصی خود را تثبیت کرد.

امروزه عکاسان فیلم نه تنها در فرآیند تولید فیلم به دیگر عوامل فیلم کمک می‌کنند، بلکه از دیدگاه حرفه‌ای دارای شغلی مستقل با ویژگی‌های خاص خود هستند.

برای توضیح و تشریح حرفه‌ی عکاسی فیلم نیاز به شناخت تقسیمات این حرفه در فرآیند تولید و همچنین بحث مهم تبلیغات در صنعت سینما و به‌کارگیری مواد خام و ابزار فنی در این حرفه است. امروزه عکاسی فیلم چندان قربت و کاربردی با تعریف تاریخی آن ندارد. عکس‌هایی که از پشت صحنه و حتی عکس‌هایی که از زوایای غیردوربین فیلم‌برداری برداشته می‌شود، بیانگر تغییر موقعیت و ارزش‌های زیبایی‌شناسی کلاسیک این هنر است، به‌نظر نویسنده عکاسی فیلم به واسطه‌ی اینکه حرفه‌ای مستقل در فرآیند تولید فیلم به‌شمار می‌رود اهمیت فراوانی دارد و این اهمیت به کاربردهای عکس‌های فیلم در مراحل متعدد فرآیند تولید فیلم برمی‌گردد. وی با شمردن فرآیند تولید فیلم در سه مرحله‌ی پیش‌تولید، تولید و پس از تولید، حضور عکاس فیلم را در هر سه مرحله یادآور می‌شود. محصول تولید یعنی عکس‌های متنوع پیش‌تولید، صحنه و پشت صحنه و در بسیاری موارد عکس‌هایی که او با همکاری طراحان پوستر و تبلیغات سینمایی پس از مرحله تولید و در مراحل توزیع و بازاریابی و اکران فیلم عکاسی می‌کند بسیار با اهمیت است.

وی معتقد است حرفه‌ی عکاسی فیلم را با توجه به سه فرآیند تولید هر فیلم، می‌توان به چند مرحله تقسیم و در هر مرحله شاخص‌های اصلی به‌کارگیری این حرفه را در سینما مورد مطالعه قرار داد. پس از مشاهده‌ی کاربردهای متنوع عکاسی فیلم در مراحل مختلف تولید جایگاه مهم عکاسی فیلم و نقش او در گروه اهمیت زیادی می‌یابد. کتاب در پنج فصل ارائه شده و تلاش کرده است به روشی کاملاً روشن و به شکل یک متن آموزشی آسان، موضوعات متنوع عکاسی فیلم از جمله تاریخچه، ابزار فنی کاربردی در سینمای ایران و زیبایی‌شناسی و موارد مصرف این‌گونه عکس‌ها را مطرح کند.